

Merihelena Leskinen

Skuggfartyg

Merihelena Leskinen, Varjolaivat – Skuggfartyg, olja på duk 2025, 46 cm x 146 cm

”När jag följde nyhetsflödet på min mobil om skador i Östersjön som orsakats av människan kände jag mig tvungen att måla de illvilliga sabotagen till havs. Motiven i målningen är tagna från nyhetsflödet. Man kan säga att det är en marinmålning om nyhetsflödet.

Jag fascinerades också av tanken att måla skuggorna av fartygen i skuggflottan. De här två aspekterna var utgångspunkten för min målning.

Alla möjliga negativa nyheter finns med i målningen: skuggfartyg som kör framåt i full fart med ankaret nere, så att det sliter upp havsbotten.

En rysk spionubåt. Även den otäckta miljökatastrofen på Svarta havet fick vara med som en symbol: ett brustet fartyg som läcker ut olja i havet. Längst fram har vi de sprängda Nordstreamrören, de döda strömmingsstimmen i Hangö och utsläppen från fartygen, dvs. fettklumparna som flöt upp på många stränder i Skärgårdshavet. Ett amerikanskt jaktplan flyger över landskapet, liksom några drönare.

Även ”de goda makterna” ryms med: bevakningsfartygen som tillhör de finländska myndigheterna och fartygen som reparerar undervattenskablar. De här fartygen utför räddningsuppdrag i målningen.

Skuggflottan och de andra fasorna på den mörka Östersjön badar i ljuset av en blodröd måne och kastar skuggor över vattnet.”

Dalsbruk 6.4.2025

Merihelena Leskinen, marin konstnär
Havsgalleri Fabrik

”Putins Ryssland använder sin skuggflotta för att kringgå sanktioner, samt för att spionera och genomföra hybridangrepp. Den slitna skuggflottan är särskilt aktiv i Östersjön, och genomför också spionage. De skrotiga fartygen utgör en enorm miljörisk för Östersjön.

Skuggflottan i Finska viken är en tickande miljöbomb / Yle 1.12.2024, fri översättning

Yles dokumentär visar hur enorma mängder olja transporteras i gamla och slitna tankfartyg på internationellt vatten i Finska viken, där de finländska myndigheterna inte har några befogenheter.

Rysslands krig i Ukraina påverkar också Finland på många sätt, och en katastrof pyr i Östersjön: Ryssland kringgår västvärldens sanktioner genom att transportera olja i gamla och slitna skrotfartyg som är registrerade i bekvämlighetsflaggstater som Swaziland. De obesiktade fartygen byter ständigt namn, ägare och stat.

Oljelaster till hela världen lämnar Finska viken från hamnarna i Primorsk och Ust-Luga. Det är fråga om enorma mängder olja och hundratals miljoner euro. Miljörisken har helt klart ökat, säger Mikko Hirvi, befälhavare för Finska vikens kustbevakning. Peter Johansson, räddningschef vid räddningsverket i Östra Nyland, är också oroad över vad som händer vid ett oljeutsläpp när välfärdsstaten har ont om pengar och antalet nödvändiga övningar inte har blivit fler. Han säger att man inte har förstått hur farlig situationen är.

Estlands tidigare utrikesminister Jan Maaninki säger att frågan inte bara gäller Finska viken utan hela Östersjön, som med sina grunda vatten är ett mycket känsligt område. Från stranden i sin hemby Viinistu har han sett antalet skrotiga tankfartyg växa. De väntar till havs på laster från den ryska oljehamnen Ust-Luga. Tankfartygen ser ut som spökskepp, utan tecken på någon besättning på däck. Ingen uppmärksammar heller filmteamet som åker runt fartygen i båt. Det är också känt att fartygen rekryterar besättning från hela världen, oavsett deras yrkeskunskaper.

Vinterförhållandena i Finska viken är hårda. En del av skrotfartygen är uppenbart sjöodugliga, men ingen kan ingripa.

En oljeolycka i Finska vikens grunda vatten skulle vara den slutgiltiga miljökatastrofen som förstör ekosystemet i Finska viken för årtionden framåt.

Rysslands anfallskrig i Ukraina har framför allt finansierats genom rysk energiexport. Förutom av Ryssland används skuggflottan av dess allierade Iran, som är föremål för sanktioner. Väst har hittills inte lyckats hitta något sätt att blockera transportererna. Riskerna blir allt större när man övergår till allt mer obestämda skrotfartyg, som inte ens är ordentligt försäkrade.

Skadade rör och kablar i Östersjön / Kompetenscentret för motverkande av hybridhot, Reuters, Yle

1. Gasrören Nordstream 1 och 2 mellan Ryssland och Tyskland sprängdes 26–27.9.2022
2. Gasröret Balticconnector mellan Finland och Estland samt datakabeln EE S1 mellan Sverige och Estland gick av 7.10.2023. Det Hongkong-registrerade fraktfartyget Newnew Polar Bear misstänktes ha vållat skadan.
3. Undervattenskabeln C-Lion1 mellan Finland och Tyskland gick av 18.11.2024. Det kinesiska fraktfartyget Yi Peng 3 misstänktes ha vållat skadan.
4. Kraftkablar Estlink 1 och 2 samt fyra datakablar brast mellan Finland och Estland 25.12.2024. Det på Cooks öar registrerade tankfartyget Eagle S misstänktes ha vållat skadan.